

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А.Лагоднюк

« » 2020 р.

07-03-153

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline
«ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ В ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ»
«PSYCHOLOGY OF MANAGEMENT IN THE PUBLISK SPHERE»
для здобувачів I (бакалаврського) рівня освіти
спеціальності 053 «Психологія»
for applicants for the first (bachelor) level of education of specialty
053 "Psychology"

Рівне – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія управління в публічній сфері» для здобувачів I (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Психологія» спеціальності 053 «Психологія». Рівне: НУВГП, 2020. 17 с.

Розробник: Якубовська С.С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри суспільних дисциплін
Протокол від 27.03.2020 р. № 11

Зав. кафедри суспільних дисциплін

Ю.П. Олексін

Керівник групи забезпечення спеціальності 053 «Психологія»

Н.В. Оксентюк

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ ЕМ

Протокол від _____ 2020 р. № _____

Голова науково-методичної ради з якості ННІ ЕМ _____ Н.Е. Ковшун

© Якубовська С.С., 2020 рік
© НУВГП, 2020 рік

ВСТУП

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами системи організації навчання на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для спеціальності 053 «Психологія» денної та заочної форми навчання.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу передбачає наявність базових знань із суміжних курсів – «Загальна психологія», «Соціальна психологія. Психологія соціальної роботи», «Психологія конфлікту» та цілеспрямовану роботу над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійної роботи та виконання поставлених задач.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологія управління в публічній сфері» є нормативним документом Національного університету водного господарства та природокористування, який розроблено кафедрою суспільних дисциплін на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для спеціальності 053 «Психологія» денної та заочної форми навчання. Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами ЄКТС. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-професійної програми, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Психологія управління в публічній сфері», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета навчальної дисципліни «Психологія управління в публічній сфері» – формування у майбутнього фахівця загальних та професійних компетенцій, системи загальної психологічної підготовки для вирішення практичних, професійних і наукових завдань, проблем керування діяльністю трудового колективу, забезпечення ефективного досягнення результатів управлінської діяльності в публічній сфері.

Предметом психології управління в публічній сфері є психологічні закономірності управлінської діяльності, сукупність психічних явищ і відносин в публічній сфері.

Ключові слова: психологія, керівник, управління, організація, особистість, публічна сфера

Abstract

The work curriculum is concluded in accordance with the requirements of the system of organization of training on the basis of educational and professional program of preparation of masters in accordance with the curriculum for the specialty 053 "Psychology" full-time and part-time education.

Interdisciplinary Relations: The study of the course assumes a basic knowledge of related courses - General Psychology, Social Psychology. Psychology of social work ", " Psychology of conflict "and purposeful work on the study of specialized literature, active work at lectures, practical classes, independent work and performance of tasks.

Requirements for knowledge and skills are determined by industry standards of higher education of Ukraine.

Key words: psychology, manager, management, organization, personality, public sphere

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних – 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність 053 «Психологія»		
Змістових модулів – 2	Рівень вищої освіти: I (бакалаврський)	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 120		3-й	
		Семестр	
		5-й	
		Лекції	
		20 год.	2 год.
Семінарські			
26 год.	10 год.		
Самостійна робота			
74 год.	108 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 1,5 СРС – 5,5		Вид контролю: залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 0,4 до 0,6

для заочної форми навчання - 0,1 до 0,9

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Психологія управління в публічній сфері» є формування у майбутнього фахівця загальних та професійних компетенцій системи загальної психологічної підготовки для вирішення практичних, професійних і наукових завдань, проблем керування діяльністю трудового колективу, забезпечення ефективного досягнення результатів управлінської діяльності в публічній сфері.

Завданнями курсу є:

- оволодіння методологічними і теоретичними положеннями психології, зокрема, психології управління в публічній сфері;
- вивчення характерних рис управлінської діяльності як специфічного виду людської діяльності;
- формування вмій і навичок використання психологічних знань про людину для аналізу конкретних ситуацій в управлінській діяльності в публічній сфері.

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління в публічній сфері» спрямовано на формування таких компетенцій:

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність працювати в команді.

Фахові (спеціальні) компетентності спеціальності:

- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;
- здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків;
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій;
- здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне

дослідження;

- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формувати аргументовані висновки та рекомендації;
- здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову);
- здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту;
- здатність дотримуватися норм професійної етики;
- здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Очікувані результати навчання: розуміння предмета психології управління в публічній сфері, що ґрунтується на визнанні становлення і розвитку в процесі соціального управління нової психологічної реальності — управлінської діяльності, яка поєднує в собі соціальне і психічне, їхню взаємодію та взаємозв'язок. формування у майбутнього фахівця загальних та професійних компетенцій, системи загальної психологічної підготовки для вирішення практичних, професійних і наукових завдань, проблем керування діяльністю трудового колективу, забезпечення ефективного досягнення результатів управлінської діяльності в публічній сфері.

В результаті освоєння дисципліни студент повинен

знати:

- предмет, методи, історію, напрями психології управління;
- психологію особистості державного службовця;
- психологію особистості керівника (психологічні особливості, авторитет, влада);
- психологічні особливості процесу прийняття керівником рішень;
- психологічні аспекти управлінського спілкування (ділового спілкування керівника);
- психологічні основи поведінки керівника в конфліктних ситуаціях;
- психологічні особливості управлінської роботи з колективом в публічній сфері;
- роль керівника у процесі формування соціально-психологічного клімату в публічній сфері;
- **вміти:**
- діагностувати психологічні стани та почуття власні та підлеглих з метою забезпечення ефективної управлінської діяльності в публічній сфері;

- застосовувати соціальні прийоми підвищення ефективності пізнавальних процесів, що супроводжують управлінську діяльність;
- оцінювати за характеристиками психологічних станів та почуттів рівень задоволення умовами, характером та результатами управлінської діяльності в публічній сфері;
- встановлювати рівень відповідності індивідуально-типологічних особливостей, рис характеру, інтересів, здібностей, переконань та цінностей наявним умовам управлінської діяльності в публічній сфері;
- аналізувати причини конфліктів та обирати стилі поведінки в конфліктних ситуаціях;
- визначати психологічний клімат в організації для сприяння позитивного психологічного клімату в організації;
- удосконалювати навички управлінського спілкування в публічній сфері.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологія управлінської діяльності в публічній сфері

Тема 1. Предмет, історія, напрями, методи психології управління в публічній сфері

Психологія управління як галузь психологічної науки. Структура, функції та основні категорії психології управління в публічній сфері. Методологічні засади психології управління в публічній сфері. Методи психології управління в публічній сфері..

Основні поняття теми: психологія управління в публічній сфері, основні категорії психології управління в публічній сфері., психологія управлінської діяльності в публічній сфері

Тема 2. Особистість службовця публічної сфери, її структура і шляхи формування

Структура особистості службовця публічної сфери. Індивідуально-психологічні риси. Шляхи формування і розвитку особистості службовця в публічній сфері.

Основні поняття теми: особистість, структура особистості службовця публічної сфери

Тема 3. Психологічні особливості керівника публічної сфери

Поняття «керівництво в публічній сфері». Основні психологічні категорії керівництва. Типи керівників в публічній сфері.

Псевдоавторитети, їх види і причини виникнення.

Основні поняття теми: керівництво в публічній сфері, влада, авторитет, лідерство

Тема 4. Психологічні особливості процесу прийняття керівником рішень в публічній сфері

Поняття «управлінське рішення». Психологічний аспект форм і методів прийняття рішень в публічній сфері. Творчий характер процесу прийняття рішень. Етичність у прийнятті рішень в публічній сфері.

Основні поняття теми: управлінське рішення, види управлінських рішень, форм і методів прийняття рішень

Змістовий модуль 2. Психологія управлінського спілкування в публічній сфері. Психологія управлінської роботи з колективом публічної сфери

Тема 5. Комукації в публічному управлінні

Поняття про спілкування в публічній сфері. Ділове спілкування. Функції спілкування. Види, рольова поведінка, стилі спілкування в публічній сфері. Засоби спілкування в публічній сфері

Основні поняття теми: ділове спілкування в публічній сфері, засоби спілкування, форми, стратегії, тактики ділового спілкування в публічній сфері

Тема 6. Конфлікти у сфері публічного управління

Поняття про конфлікт. Конфлікти в організаціях та у сфері публічного управління. Причини службових конфліктів.

Основні тактики та стилі поведінки керівника в конфліктних ситуаціях. **Основні поняття теми:** конфлікт, структура конфлікту, динаміка конфлікту, функції, типологія конфліктів

Тема 7. Колектив як об'єкт управління в публічній сфері

Психологія організації в управлінні. Соціально-психологічні функції організації. Психологічна характеристика групи як структурного елемента організації. Психологічні особливості колективної діяльності в організації.

Класифікація і види колективів. Шляхи формування колективу. Психологія відповідальності в організації.

Основні поняття теми: організація, група, колектив, психологія відповідальності

Тема 8. Формування соціально-психологічного клімату в колективі публічної сфери

Сутність соціально-психологічного клімату в колективі. Вертикальні і горизонтальні службові в колективі публічної сфери.

Особливості й ознаки сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі публічної сфери.

Основні поняття теми: соціально-психологічний клімат, колектив публічної сфери

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин							
	Денна форма			Заочна форма				
	Усього	л	с	сп	Усього	л	с	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Психологія управлінської діяльності в публічній сфері								
Тема 1. Предмет, історія, напрями, методи психології управління в публічній сфері	14	2	2	10	14	1	-	13
Тема 2. Особистість службовця публічної сфери, її структура і шляхи формування	20	4	6	10	17	-	2	15
Тема 3. Психологічні особливості керівника публічної сфери	18	2	6	10	18	1	2	15
Тема 4. Психологічні особливості процесу прийняття керівником рішень в публічній сфері	14	2	2	10	13	-	-	13
Разом - зм. модуль 1	66	10	16	40	62	2	4	56
Змістовий модуль 2. Психологія управлінського спілкування в публічній сфері. Психологія управлінської роботи з колективом								

Тема 5. Комукації в публічному управлінні	16	4	2	10	15	-	2	13
Тема 6. Конфлікти у сфері публічного управління	14	2	4	8	15	-	2	13
Тема 7. Колектив як об'єкт управління в публічному управлінні	12	2	2	8	13	-	-	13
Тема 8. Формування соціально-психологічного клімату в колективі публічної сфери	12	2	2	8	15	-	2	13
Разом - зм. модуль 2	54	10	10	34	58	-	6	52
Усього годин	120	20	26	74	120	2	10	108

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.	З.ф.
1.	Методи психології управління	2	-
2.	Індивідуально-психологічні риси особистості в психології управління	4	2
3.	Роль емоційного інтелекту в професійній діяльності майбутніх фахівців публічної сфери	4	-
4.	Шляхи формування авторитету керівника в публічній сфері	2	
5.	Концепції стилів керівництва	2	2
6.	Психологічні особливості організації і контролю прийняття рішень в публічній сфері	2	-
7.	Засоби професійної комунікації в публічній сфері	2	2
8.	Основні стилі поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	2	-
9.	Основні тактики поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	2	2

10.	Психологія відповідальності в організації	2	-
11.	Формування соціально-психологічного клімату колективу в публічній сфері	2	2
	Разом	74	10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Методологічні засади психології управління.	10	13
2.	Методи психології управління.	10	15
3.	Особистість службовця, її структура і шляхи формування	10	15
4.	Авторитет, псевдоавторитет керівника	10	13
5.	Психологічні особливості процесу прийняття керівником рішень.	10	13
6.	Психологія ділового спілкування керівника	8	13
7.	Шляхи розв'язання конфліктних ситуацій у сфері організації перевезень та управління автотранспортом	8	13
8.	Психологія організації в управлінні	8	13
	Разом	76	108

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни „Психологія управління в публічній сфері” використовуються пояснювально-ілюстративні з використанням мультимедійних презентацій та проблемні методи навчання із застосуванням:

- розв’язання проблемних завдань;
- виконання індивідуальних психологічних досліджень;
- тестових завдань;
- прийомів рольової гри;
- доповідей та повідомлень;
- активізації самостійного вивчення студентами літератури;
- навчальних дискусій.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни „Психологія управління в публічній сфері” проводиться в усній та тестовій формах. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання.

Основними критеріями, що характеризують рівень **компетентності** здобувача при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролю є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що містяться в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються у їх взаємозв’язку і розвитку;
- характер відповіді на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи здобувачів) проводиться за такими критеріями (у % від кількості балів,

виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% - завдання не виконане;

40% - завдання виконане частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% - завдання виконане повністю, але містить суттєві в розрахунках або методиці;

80% - завдання виконане повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірність, висновки, оформлення тощо);

100% - завдання виконане правильно, вчасно і без зауважень.

Контроль самостійної роботи з тем і питань, які не розглядалися під час аудиторних занять здійснюється шляхом:

- перевірки викладачем наявності текстів законспектованих тем і питань (лекційний конспект);
- включення питань тем самостійного вивчення до поточних тестових контролів знань (тести);
- включення питань тем самостійного вивчення до підсумкового контролю (тести).

Підсумковий контроль знань відбувається на заліку у вигляді тестів. Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання.

У процесі вивчення дисципліни «Філософія освіти» здобувач зобов'язаний дотримуватись академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників НУВГП. (<http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdi/lyvyo/dokumenti>)

У випадку виявлення викладачем порушення відповідних положень Кодексу честі під час контрольних заходів (списування, виконання індивідуального завдання не за варіантом тощо); некоректні посилання на цитовані джерела літератури; фальсифікація результатів виконання завдання, він має право реагувати на такі порушення та анулювати результати роботи здобувача, отримані в процесі вивчення дисципліни. Здобувач має право на оскарження оцінки, подачу апеляції та усунення виявлених порушень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота	Сума
---	------

Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2				100
50				50				
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	
10	15	15	10	10	10	15	15	

T1, T2... T8

Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів

Види занять	Бали
1. Поточна складова оцінювання	
1.1. Методи психології управління	4
1.2. Індивідуально-психологічні риси особистості в психології управління	4
1.3. Роль емоційного інтелекту в професійній діяльності майбутніх фахівців публічної сфери	4
1.4. Шляхи формування авторитету керівника в публічній сфері	4
1.5. Концепції стилів керівництва	4
1.6. Психологічні особливості організації і контролю прийняття рішень в публічній сфері	4
1.7. Засоби професійної комунікації в публічній сфері	4
1.8. Основні стилі поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	4
1.9. Основні тактики поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	4
1.10. Психологія відповідальності в організації	4
1.11. Формування соціально-психологічного клімату колективів публічній сфері	4
1.12. Самостійна робота	16
Всього поточна складова оцінювання:	60
2. Підсумкова складова оцінювання	
1.1. Модульний контроль №1	20
1.2. Модульний контроль №2	20

Всього підсумкова складова оцінювання:	40
Разом:	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	відмінно	Зараховано
82–89	добре	
74–81		
64–73		
60–63	задовільно	
35–59	незадовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Психологія управління в публічній сфері» включає:

1. 07-03-267 Методичні вказівки до семінарських та самостійного

вивчення з навчальної дисципліни «Психологія управління в публічній сфері» для здобувачів I (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» денної форми навчання. [Електронне видання] / Якубовська С.С. Рівне : НУВГП, 2020.

2. 07-03-268 Методичні вказівки до семінарських та самостійного вивчення з навчальної дисципліни «Психологія управління в публічній сфері» для здобувачів I (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» заочної форми навчання. [Електронне видання] / Якубовська С.С. Рівне : НУВГП, 2020.

3. Якубовська С.С. Психологія управління: Навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2010. 360 с.

4. Опорні конспекти лекцій

5. Навчальні посібники

6. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного оцінювання навчальних досягнень студентів;

7. Засоби підсумкового контролю (компютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

8. Завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Психологія управління в публічній сфері».

11. Рекомендована література

Базова

1. Комунікації в публічному управлінні: аспекти організаційної культури та ділового спілкування : навч. посіб. / уклад.: Гошовська В. А. та ін. Київ : К.І.С., 2016. 130 с. (Серія «Бібліотечка лідера місцевого самоврядування»).
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник / Л.Е. Орбан-Лембрик. К.: Академвидав, 2003. 568 с. (Альма-матер).
3. Якубовська С.С. Психологія управління: Навч. посібник / С.С. Якубовська. Рівне: НУВГП, 2010. 360 с.

Допоміжна

1. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / Худож. Герман і Катаріна фон Заальфельд; Наук. ред. пер. В.О. Васютинський / Г. Бенеш. К.: Знання-Прес, 2007. 510 с.: іл.
2. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник / Г.В. Ложкін. К.: ВД «Професіонал», 2006. 416с.
3. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посібник / Т.В. Дуткевич. Київ: ЦНЛ, 2005. 120 с.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. 3-тє вид., випр. / П.А. М'ясоїд К.: Вища шк., 2004. 487 с.
5. Стейн Стівен Дж., Бук Говард І. Переваги EQ: Емоційний інтелект та ваші успіхи / Пер. з англ./ Дж. Стейн Стівен, І. Бук Говард. Днепропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. 384 с.
6. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник / М.М. Філоненко. К.: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.
7. Цимбалюк І.М. Психологія управління: Навч. посіб. / І.М. Цимбалюк К.: ВД «Професіонал», 2008. – 624 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua/>
2. Національна бібліотека ім. В.І. Вернацького / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека НУВГП (м.Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>(інформаційні ресурси у цифровому репозиторії)
4. Освіта.UA: Освіта в Україні та за кордоном / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://osvita.ua/>
5. Вища освіта / [Електронний ресурс] Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/
6. Обласна наукова бібліотека (м.Рівне, майдан Короленка,6 / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.libr.rv.ua/>
7. Психологічний сайт [http URL: http://psy.piter.com/](http://psy.piter.com/)
8. Рівненська централізована бібліотечна система (м.Рівне, вул. Київська,44)/ [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.cbc.rv.ua/>.

